

TRE ALTERNATIVER

Europa har brug for en plan B i den økonomiske politik, mere demokrati og et opgør med de lukkede EU-institutioner.

Side 4-5

TILLIDSKRISE

Jørgen Goul Andersen har forsket i politisk tillid i 40 år. Læs interviewet hvor han punkterer tre myter og giver to gode forklaringer på tillid.

Side 6-7

POLITIK ER IKKE FOR ALLE

Den politiske debat domineres af folk med lange uddannelser. Gitte Sommer Harrits forsker i, hvordan andre grupper kan få indflydelse.

Side 8

DET VIL DU IKKE VIDE

Det er til borgernes og de nationale politikeres eget bedste, at EU-Kommissionen holder forhandlinger om en ny EU-skat hemmelige.

Side 12-13

ÅRGANG 43 – NR. 1294 – APRIL 2016

PRIS 29,50 KR.

NOTAT

– magasin om demokrati og Europa

**Krise, kritik og alternativer:
Hvorfor falder tilliden til politikerne i Europa?**

TEMA: Politisk mistillid i EU

Leder:

Alternativ til blindgyden

TILLIDSKRISE. Over halvdelen af borgerne stoler ikke på EU. Sådan kunne overskriften fra Kommissionens pressemeddelelse have lydt ved lanceringen af det halvårige Eurobarometer i december måned. Undersøgelsen viser, at tilliden til EU er faldet over de seneste otte år

Det er i sig selv ikke så underligt, da forskning viser, at politisk tillid svinger med de økonomiske konjunkturer. Dog handler niveauet af tillid i høj grad også om den førte politik og dens alternativer. Mange europæere er utilfredse med EU's håndtering af finans- og eurokrisen, og der har manglet en reel debat om alternativer til den førte politik. Dette har sandsynligvis været med til at øge mistilliden yderligere.

Befolkningens mistillid bliver desuden større, når de politiske institutioner fremstår lukkede eller ligefrem korrupte. Indsigt i Kommissionens arbejde viser, at man her så vidt muligt ønsker at holde overvejelser om fremtidige tiltag hemmelige for offentligheden. Argumentet lyder, at det er i befolkningens egen interesse ikke at vide for meget om, hvad der foregår. Det har været tydeligt i forhandlingerne om EU's frihandelsaftale med USA. Ifølge Kommissionen vil det nemlig skade EU's muligheder, hvis offentligheden får kendskab til indholdet af forhandlingerne under vejs.

Manglen på åbenhed er dog uheldig, da al erfaring viser, at det kræver, at man er med fra begyndelsen for at for at kunne få indflydelse på Kommissionens arbejde. Jo længere overvejelserne holdes hemmelige for offentligheden, desto sværere bliver det for almindelige borgere at ændre EU's politik.

Det kunne umiddelbart virke som et skridt i den rigtige retning, da Kommissionen i 2012 oprettede Det

Europæiske Borgerinitiativ. Det skulle gøre det muligt for folk på tværs af medlemslande at stille forslag til love, man ønskede at få behandlet i EU. Det viser sig dog efterhånden, at der var tale om en gratis omgang, da Kommissionen siden da har undladt at gå videre med et eneste lovforslag. Initiativer har nemlig ingen ret til at komme videre i systemet, uanset hvor stor opbakning de kan samle.

Mere åbenhed og demokrati er vejen frem for EU. Dette er ikke blevet mindre tydeligt i en tid, hvor EU-projektet er ved at falde fra hinanden. Her burde det ikke mindst være i EU's egen interesse at sikre demokratisk legitimitet over for befolkningen. Opbakningen burde desuden kunne findes på tværs af politiske skel og langt ind i de etablerede partier, der i disse år går tilbage, mens befolkningen i protest stemmer på politikere, der ønsker at gøre tingene anderledes.

I takt med den dalende tillid stiger omfanget af demokratiske initiativer, der arbejder uden for det traditionelle, politiske system. Et voksende antal bevægelser kæmper for at flytte magt fra bureaukratiet til folkevalgte repræsentanter gennem ikke-voldelige aktiviteter på tværs af landegrænser. Dette er i sig selv godt for demokratiet i Europa, men kan næppe stå alene.

Spørgsmålet er, om EU skal reformeres ude- eller indefra. Her kan EU selv få indflydelse på udfaldet ved at tage et skridt i retning væk fra den blindgyde, man på nuværende tidspunkt er på vej ind i. Mere åbenhed og demokrati vil nemlig ikke kun være til gavn for den europæiske befolkning, men også for EU-institutionens egen fremtid.

*Peter Riddersborg,
temaredaktør*

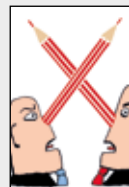
Nye politiske initiativer vil styrke demokratiet i EU

Side 3-5

Mønstre og myter i tillidsforskningen

Side 6-7

Ressourcer og politisk deltagelse hænger sammen

Side 8-9

Kommissionens arbejde holdes skjult for borgernes eget bedste

Side 12-13

Medierne har et medansvar for den politiske tillid

Side 14

NOTAT

– magasin om Demokrati & Europa

Redaktion: NOTAT, c/o DEO,
Fælledvej 12, København N.
redaktionen@notat.dk

Ansvarshavende redaktør:
Rasmus Nørlem Sørensen

Temaredaktør: Peter Riddersborg

I redaktionen:
Staffan Dahllöf, Ditte Juul Reder, Sven Skovmand,
Lise Møller Schilder og Finn Ellegaard

Bidrag i dette nummer:
Ditte Lunde og Amalie Mersh

Udgivet af Oplysningsforbundet DEO
Abonnement: NOTAT,
Nordkystvejen 2F, 8961 Allingåbro,
tlf. 86 48 16 00, notat@notat.dk
CVR nr.: 18411008

Layout og tryk: NOTAT Grafisk, 86 48 16 00

ISSN: 1603-7480

NOTAT og Oplysningsforbundet DEO er et uafhængigt oplysningsnetværk om EU under mottoet "Mere spændende. Mindre fastlåst" – og uden tilknytning til partier eller bevægelser.

For kun 295 kr. om året får du abonnement på NOTAT og rabat på deltagelse i DEO's arrangementer. Skriv til notat@notat.dk eller ring 86 48 16 00.

»Et levende civilsamfund er vigtigere end nogensinde«

Europa oplever et stigende niveau af ikke-voldelig, politisk aktivitet, der bevæger sig uden for det parlamentariske system. Aktiviteterne er dog skævt fordelt i EU, hvor de østeuropæiske lande halter efter.

AF PETER RIDDESBORG

AKTIVISME. Hele to nye tværeurøpæiske demokratibevægelser har set dagens lys. Plan B og Democracy in Europe Movement 2025 (DiEM25) er navnene på to initiativer, der vil demokratisere EU og øge befolkningens indflydelse på den førte politik i Europa.

Forskellen på Plan B og DiEM25 er dog ikke krystalklar. For eksempel optræder den tidligere græske finansminister, Yanis Varoufakis, som initiativtager og ikon for begge bevægelser. Umiddelbart kunne det se ud til, at de henvender sig til forskellige aktører. Hvor Plan B fremstår som et rendyrket venstrefløjinitiativ med en åbenlys EU-kritisk tilgang, lægger DiEM25 i højere grad op til at operere inden for rammen af EU i et bredere samarbejde på tværs af politiske aktører.

Fra Danmark har Enhedslisten og Alternativet da netop også valgt at slutte op om hvert deres initiativ (se side 4-5).

Ny interesse for alternativer

Plan B og DiEM25 er en del af en fremvoksende ikke-voldelig, demokratisk aktivitet, der arbejder uden om det traditionelle, politiske system. Niveaueet er ikke set lige siden 1960'erne og 70'erne, viser et forskningsprojekt fra Roskilde Universitet, der har analyseret tallene fra

European Social Survey på tværs af 20 EU-lande.

Det er blandt andet den faldende politiske tillid, der er med til at skabe en interesse for alternative former for politisk organisering, forklarer Anders Ejrnæs, der er en af forskerne bag undersøgelsen. Han ser det som et nødvendigt svar på udviklingen i EU.

»Det levende civilsamfund er vigtigere end nogensinde før i et Europa, hvor de demokratiske institutioner bevæger sig stadigt længere væk fra borgerne,« siger han.

Risiko for apati og vold

Undersøgelsen viser en klar geografisk forskel på omfanget af politisk aktivitet i Europa.

I Østeuropa er aktivitetsniveauet markant lavere end i resten af EU. Det skyldes ikke, at østeuropæerne generelt er mindre utilfredse. Men hvor utilfredsheden i andre dele af Europa fører til en stigning i ikke-voldelig politisk aktivitet, forholder det sig lige omvendt i Østeuropa.

Det skyldes en forskel i de politiske institutioner og demokratiske traditioner, forklarer Anders Ejrnæs.

»I Østeuropa er korruptionsniveauet højere, civilsamfundet svagere og tilliden til de politiske institutioner meget lav. Når borgerne ikke ser de politiske institutioner

Forskningsformidling:

Silas Harrebye & Anders Ejrnæs står bag forskningsprojektet "European Patterns of Participation" fra 2015. Første del af undersøgelsen bygger på tal fra 2008, men forskerne arbejder nu på tallene fra 2015. Du kan finde en uddybende artikel på Altinget.dk med titlen "Den utilfredse borger er en demokratisk perle".

som lydhøre over for de krav, de har, stiger risikoen for politisk vold eller en generel apati over for det politiske system.

Aktiviteten stiger i Sydeuropa

Undersøgelsen viser, at der særligt er tale om en bestemt gruppe i samfundet, der deltager i aktiviteterne. Unge med høj uddannelse er stærkt overrepræsenterede, og det er i tråd med anden forskning på området, der viser, at uddannelsesniveau spiller en rolle i forhold til politisk deltagelse (se side 10-11).

Undersøgelsen viser også en forskel i typen af protestaktiviteter på tværs af Europa. De sydeuropæiske lande er mere tilbøjelige til at lave demonstrationer og andre kollektive protestformer, hvor det i højere grad er underskriftsindsamlinger og vareboykot, der udgør protesterne i Nordeuropa.

Sydeuropa har desuden skruet op for aktivitetsniveauet siden finans- og eurokrisen, forklarer Anders Ejrnæs. Udover proteststøtte til partier som Podemos og SYRIZA har de sydeuropæiske befolkninger blandt andet lavet massedemonstrationer mod Trojkaen og EU's sparepolitik. ♦

” Når borgerne ikke ser de politiske institutioner som lydhøre, stiger risikoen for politisk vold eller apati over for det politiske system. ”

Der er et, der er to, der er tre alternativer

Camerons aftale, venstrefløjens Plan B eller den alternative demokratibevægelse DiEM25? EU-kritikere går forskellige, men delvist sammenfaldende veje.

AF STAFFAN DAHLLÖF

NYTÆNKNING. Morten Messerschmidt, medlem af EU-Parlamentet for Dansk Folkeparti, er glad for den aftale om nye betingelser for Storbritanniens medlemskab af EU, som briterne skal stemme om den 23. juni. Han håber, at briterne stemmer ja.

»Det her er den første aftale i EU's historie, hvor man giver indflydelse tilbage til medlemslandene. Jeg synes, den aftale skal blive liggende på bordet, selv om briterne skulle stemme nej. Det undrer mig, at Løkke ikke vil gøre det til et dansk krav. Han har jo givet fuld opbakning til indholdet i aftalen,« siger Messerschmidt.

Hvis nu briterne stemmer sig ud af EU alligevel, hvad siger du så? Mange af dine sympatisører ser ud til at mene, at Danmark skal følge efter?

»Vores holdning er, at Danmark skal blive i EU. Men vi bliver nødt til at tage bestik af situationen, for eksempel hvis briterne laver et EFTA+ med Norge, Island og Schweiz, og det viser sig at blive en succes, så må vi se. Jeg fører politik ud fra virkeligheden. Man skal være realpolitisk. Det bliver man nødt til.«

Jo før desto bedre

Søren Søndergaard, tidligere medlem af EU-Parlamentet for Folkebevægelsen mod

EU, nu EU-ordfører for Enhedslisten, håber til forskel fra Morten Messerschmidt på, at briterne stemmer nej til EU den 23. juni.

»Jo længere EU hænger sammen, jo værre bliver det. Jo før folk dropper illusionen om en grundlæggende forandring, desto bedre. Et Storbritannien, som melder sig ud, vil åbne diskussionen for alternativer til EU. Vi vil kunne se en regionalisering og nye alliancer. Den gamle diskussion om et EU i flere rum har EU-institutionerne jo aldrig accepteret.«

Søren Søndergaard er en af initiativtagerne til Plan B, et venstrefløjensinitiativ med størst forankring i Sydeuropa.

Plan B hentyder til den plan, som den græske Syriza-regering ikke havde liggende i skuffen, da befolkningen havde stemt nej til EU's nedskæringskrav, men EU-institutionerne insisterede på, at Grækenland skulle makke ret.

»Ingen har kunnet gå upåvirket af det græske nederlag. Plan B er en proces, hvor lande, som vil gøre op med nedskæringer og neoliberal politik, selv tager sine beslutninger, også hvis det indebærer en konfrontation med EU,« siger Søren Søndergaard.

Ingen omstødelse af domme

Rina Ronja Kari, Folkebevægelsens medlem af EU-Parlamentet, deltog i Plan B's opstartskonference i Paris.

»Det er en god idé at kunne diskutere alternativer som en udtrædelse af euroen. Det skal alle kunne diskutere, ikke mindst på venstrefløjens. Men som tværpolitisk organisation skriver vi ikke under på nogen konklusioner. Vi bakker op om initiativet, men tager ikke stilling til de langsigtede mål, man måtte blive enig om,« siger hun.

Rina Ronja Kari mener, at briternes

Den tidligere græske finansminister, Yanis Varoufakis, deltager både i Plan B og DiEM25.

foreløbige aftale med EU har enkelte fordele, såsom den forstærkede mulighed for nationale parlamenter til at modsætte sig EU-love.

»Men samlet set er den direkte dårlig. Der er intet, som gør op med det demokratiske underskud.«

Dansk Folkeparti glæder sig over muligheden for at få lavet om på Metockdommen om familiesammenføring efter den britiske aftale. Kunne I ikke bruge en tilsvarende mulighed til at omstøde Lavaldommen om konfliktretten?

»Det er der ikke noget, der tyder på. Lavaldommen er udtryk for en anden problematik end betaling af sociale ydelser. Jeg kan heller ikke se, at det er noget nyt, at man diskuterer og udtaler sig om domstolens afgørelser. Det er en helt normal praksis,« siger Rina Ronja Kari.

Ikke mere eller mindre, men...

Rasmus Nordqvist, EU-ordfører i Folketinget for Alternativet, er aktiv i arbejdet med DiEM25 (Democracy in Europe Movement 2025). Et initiativ skabt af den tidligere græske finansminister Yanis Varoufakis, som også deltog i Plan B's konference i Madrid i februar.

Rasmus Nordqvist siger, at han er dybt ked af udsigterne til Brexit (en britisk udmeldelse af EU) og de krav, som Cameron har stillet for at blive i EU.

»Det er helt afgørende, at vi ikke kommer til at putte kapitalens frie bevægelighed over menneskers ret til at bevæge sig over grænserne,« siger han med henvisning til det britiske ønske om at begrænse ydelser til andre EU-borgere.

Det kunne opfattes som et venstrefløjsargument, men Rasmus Nordqvist understreger, at DiEM25 ikke er en ny venstrefløjsorganisation.

»Vi siger velkommen til liberale,

Premierminister, David Cameron, anbefaler efter forhandlinger med EU, at Storbritannien beholder sit medlemskab.

grønne, andre alternativer og hvorfor ikke også konservative, som vil modvirke den europæiske disintegration. Det handler ikke om mere eller mindre EU, men om et bedre EU.«

”Respektløs populisme”

DiEM25 markerer, at man ikke er EU-modstandere, men vil ”europæisere” løsningerne på fem kriseområder: den offentlige gældsættelse, bankvæsenet, ufuldstændige investeringer, migration og voksende fattigdom. Det er en dagsorden, som Kommissionen i Bruxelles på mange måder vil kunne nikke genkendende til.

Samtidigt kræver DiEM25 fuld åbenhed i EU's institutioner, alle dokumenter på bordet og video-streaming af alle møder; ikke ligefrem en af Kommissionens opskrifter.

Sven Giegold, førende medlem af EU-Parlamentet for de tyske Grønne, og SF's Margrete Auken har kritiseret DiEM25 for at være uklare i mælet ved både at tale om ”europæisering” af politikområder og om at rulle beføjelser tilbage til de nationale parlamenter. Sven Giegold har i et åbent brev kaldt Yanis Varoufakis' angreb på EU-bureaukratiet for respektløs populisme.

»Vi er handlingsorienterede. Vi siger, at man konkret skal trykke på de og de

knapper. Vi står i et nyt sted i Europa. Vi har aldrig set en sådan voldsom grad af disintegration som nu. Jeg synes, at den kritik handler mere om form end indhold,« kommenterer Rasmus Nordqvist.

Struktur og indhold

På den anden side er EU-modstanderen Søren Søndergaard tilbøjelig til at give de tyske Grønne ret i kritikken af Varoufakis og DiEM25.

»Sven Giegold har en pointe i, at Varoufakis gør det hele til et spørgsmål om struktur. Men EU er ikke bare et organisatorisk system, det er et system med et politisk indhold,« siger han.

På sidelinjen i den diskussion noterer DF's Morten Messerschmidt nogle sammenfald mellem sine egne og venstrefløjens synspunkter.

»Det illustrerer, at en fælles valuta ikke fungerer, når landene står så langt fra hinanden, som de gør. Man har enten demokrati eller euroen. Det er fuldstændig forudsigeligt, at venstrefløjen reagerer mod den nedskæringspolitik, som er ført.«

»Hvis vi ikke havde haft folkevandringen, hvis vi ikke havde haft Schengen-krisen, og hvis vi ikke havde haft Brexit, så var det eurokrisen, vi diskuterede nu. Euroen går mod sin opløsning,« siger Morten Messerschmidt. ♦

Mønstre og myter i tillidsforskningen

Den politiske tillid svinger med økonomien, den førte politik og dens alternativer. Begrebet tillid er dog vanskeligt, da det bruges forskelligt, og årsagerne sjældent belyses.

AF PETER RIDDESBORG

TILLID. Er du tilbøjelig til at stole på EU? Sådan lyder et af spørgsmålene i Kommissionens halvårige undersøgelse af EU-borgernes holdninger – det såkaldte Eurobarometer. I den seneste udgave, der udkom sidst på året, svarede 56 % i gennemsnit, at de ikke havde tillid til EU. Det er en markant stigning siden 2008, før finans- og eurokrisen brød ud, hvor tallet lå på 36 %.

Tilliden til EU svinger markant mellem de forskellige medlemsstater, viser undersøgelsen. I Grækenland udtrykker hele 81 % af befolkningen mistillid til EU, mens tallene for Litauen, Estland og Rumænien ligger mellem 25 og 29 %. Danmark ligger midt i feltet med 41 %, der ikke stoler på EU.

Et vanskeligt begreb

Hvad tillidsbegrebet i Eurobarometerundersøgelsen præcist dækker over, står

dog ikke helt klart. Det samme gælder årsagerne til, at deltagerne svarer, som de gør. Det er problemer, som går igen i forskningen i tillid, forklarer Jørgen Goul Andersen, der er professor ved Institut for Statskundskab på Aalborg Universitet. Han har i 40 år deltaget i de danske valgundersøgelser, der blandt andet ser på danskernes holdninger til forskellige temaer i forbindelse med danske folketingsvalg.

»Det har egentlig altid stået lidt skidt til med begrebsliggørelsen af tillid og dermed også målingen af det. Der mangler lidt en produktudvikling af de spørgsmål, man stiller,« forklarer han.

De fleste forskere er dog enige om, at den politiske tillid er faldende på tværs af landegrænser, og at politisk mistillid både kan dække over utilfredshed med regeringen, med politikerne generelt og med hele det demokratiske system.

Ser man på denne opdeling, viser den seneste Eurobarometerundersøgelse da

også, at hele 78 % af EU-borgerne generelt har tillid til de politiske partier. Tilliden til hjemlandets parlament ligger på 64 %, mens det til gengæld kun er 27 %, der har tillid til den nationale regering.

Lukkethed foster mistillid

Når man forsøger at finde en årsag til den politiske tillid, ser man blandt andet på de politiske institutioner, forklarer Goul Andersen. Tilliden er ofte højere i lande, hvor institutionerne er åbne og gennemskelige frem for lukkede eller ligefrem korrupte.

Oftest er den nationale politiske tillid også højere end tilliden til EU. Der er dog også eksempler på, at EU fremstår som et bedre alternativ, understreger Goul Andersen.

»I Italien har man traditionelt været meget glade for EU i forhold til egne nationale institutioner, fordi det alt andet lige har været knapt så råddent. Desuden har der typisk været høj tillid til EU i nye fattige medlemslande, hvor EU har medført en stor økonomisk fremgang.«

Krisepolitik og alternativer

En af de væsentligste årsager til ændringer i tillidsniveauet over tid er de økonomiske konjunkturer. Folk er generelt mere tilfredse med de siddende politikere, når det går godt med økonomien, beskæftigelsen og velfærden. Omvendt forholder det sig, når økonomien halter.

»Det er ikke sådan, at det er fuldstændig umuligt at skabe begejstring i en krisetid, men det er alt andet lige noget sværere,« forklarer Goul Andersen.

At tilliden falder i kriseårene giver derfor god mening, mener han. Det gør dog også en forskel, hvilken politik der føres. Hvis et stort antal af borgerne er stærkt utilfredse med den førte politik, herunder krisepolitikken, vil det naturligt øge den politiske mistillid. Som oftest vil den politiske tillid hos oppositionens vælgere være lavere end hos regeringens, men mistilliden bliver endnu mere alvorlig, hvis vælgerne ikke opfatter at have reelle politiske alternativer.

"Møgsager" i medieme har ikke den store indflydelse på den politiske tillid, forklarer Jørgen Goul Andersen.

Eurobarometeret:

Siden 1973 har Kommissionen undersøgt europæernes holdninger til en række emner.

Undersøgelsen omfatter et repræsentativt udvalg af 1000 borgere fra hvert medlemsland.

På Kommissionens website findes en interaktiv oversigt over resultaterne fra undersøgelsen gennem årene.

I Danmark er det Gallup og GfK, der står for dataindsamlingen, der spørger til danskernes tillidstilbøjeligheder

I Europa har manglen på alternativer ført til et stigende antal proteststemmer, tydeligst ved valgene i Spanien og Grækenland, hvor folk er flygtet fra de tidligere regeringspartier. I Italien er komikeren Beppe Grillo løbet med mange proteststemmer, og det nationalkonservative parti, Alternative für Deutschland, er gået kraftigt frem ved delstatsvalgene i Tyskland.

Møgsager og løftebrud er myter

En række af de forklaringer, der ofte fremhæves i medierne som forklaring på faldende tillid, er dog myter, forklarer Jørgen Goul Andersen. Blandt andet ser enkelte politiske skandalesager ikke ud til at påvirke den politiske tillid generelt. I hvert fald ikke i politiske systemer, der selv er i stand til at rydde op i skandalerne.

De danske valgundersøgelser viser da også, at effekterne af såkaldte møgsager oftest er kortvarige og begrænsede eller sågar helt fraværende. Som et ekstremt

eksempel nævner Goul Andersen Tamilsagen, som var en af 80'ernes største politiske skandalesager i Danmark, men som ikke fik den generelle politiske mistillid til at stige mærkbart.

Politikernes løftebrud er en anden forklaring, som ofte bliver fremhævet som begrundelse for den faldende tillid. Jørgen Goul Andersen mener, at man her skal være forsigtig med at drage en sammenligning.

»At politikerne nogle gange svigter deres løfter og sminker omtalen af virkeligheden, kan ikke forbløffe vælgerne,« siger han og peger på, at politikere historisk set har haft lav troværdighed hos befolkningen på linje med brugt-vognsforhandlere, ejendomsmæglere og journalister.

»Folk forventer ikke engang, at politikerne holder deres løfter. Derimod kan de blive sure, hvis de kommer med uventede, ubehagelige indgreb.«

Medierne overvurderes

Mediernes rolle er et andet populært skudsmål, når politikerne selv skal for-

klare, hvorfor den politiske tillid falder. Jørgen Goul Andersen mener dog, at beskyldningen bygger på en forkert tilgang til mediernes rolle.

»Hvis ikke medierne i nogen grad var med til at mobilisere mistillid til politikerne, ville de ikke varetage deres rolle som kritiske aktører, der går magthaverne på klingen.«

Han mener desuden, at der ofte sker en overvurdering af mediernes betydning. Særligt i nyere tid, hvor de politiske partier og institutioner har oprustet markant på medietræning og voksende kommunikationsafdelinger. Samtidigt er medierne blevet svækket økonomisk og ressourcemæssigt, så der i dag er langt færre journalister til at arbejde kritisk over for en styrket professionalisme i det politiske system.

»Politikerne står i dag langt stærkere over for medierne, end de gjorde for 30 år siden«, lyder konklusionen.

Næste Eurobarometer bliver offentliggjort i maj 2016. De danske valgundersøgelser fra valget i 2015 er tilgængelige via Aalborg Universitets hjemmeside. ♦

Oplysningsforbundet DEO søger medarbejdere:

ILDSJÆLE TIL SAMFUNDSDEBAT

Vi søger en **projektleder** og en **kommunikationsmedarbejder**, der vil være med til at skabe debat og politikudvikling om de store politiske udfordringer i Danmark og Europa. Vi fokuserer særligt på økonomisk ulighed, bankregulering, frihandel, flygtninge, demokrati og borgerengagement.

Vi har kort fra tanke til handling, stor frihed og ansvar til den enkelte. Et lille men stærkt team. Løn efter aftale. Ansøgningsfrist den 18. april kl. 12.

DEO Tlf. 70 26 36 66
EU-debat – mere spændende – mindre fastlåst

LÆS OPSLAG PÅ **deo.dk**

Uddannelseskløft: Politik er ikke for alle

Professionaliseringen af politik har afkoblet store grupper fra politisk deltagelse. Det er et problem for legitimiteten af de politiske systemer, herunder EU, vurderer Gitte Sommer Harrits.

AF PETER RIDDESBORG

KLASSE. Folk der skændes uden at være uenige. For nogle mennesker kan det være følelsen, man sidder tilbage med, når man overværer politikere debattere på TV. Her flyder de politiske argumenter sammen og gør det umuligt at skelne de forskellige positioner fra hinanden.

»Mange ser politik som svært og uvedkommende og som noget, andre hellere skal tage sig af,« forklarer Gitte Sommer Harrits, der er lektor ved Institut for Statskundskab på Aarhus Universitet. I sin forskning har hun fundet en klar sammenhæng mellem folks politiske ressourcer og deres klasseposition. Sammenhængen handler dog ikke om klasse i traditionel, økonomisk forstand. Når det kommer til opfattelsen af politik og lysten og evnerne til at være politisk aktiv, er det især uddannelsesniveaet, der gør en forskel.

Kulturelle og sociale positioner

Denne sammenhæng er ganske naturlig, når man ser på de krav, der i dag stilles til de politiske og uddannelsesmæssige discipliner, forklarer Gitte Sommer Harrits.

»De dyder, man skal mestre for at kunne begå sig politisk, er knyttet til nogle bestemte sociale positioner. Det er noget af det samme, der gør sig gældende i skolesystemet, hvor man skal sidde stille og kunne argumentere sagligt og rationelt, uden at det bliver følelsesladet.«

Der er således også væsentligt større sandsynlighed for, at man er politisk aktiv, hvis man er højtuddannet, uanset hvordan ens økonomiske situation i øvrigt ser ud.

Sammenhængen er af strukturel karakter, da der er et klart mønster i niveaet af uddannelse mellem generationerne i danske familier. Det betyder, at traditioner for at deltage aktivt i politik ofte går i arv. Forskningen peger da også på, at den nye fattigdom i Danmark er kulturelt baseret og omfatter folk med lav kulturel kapital.

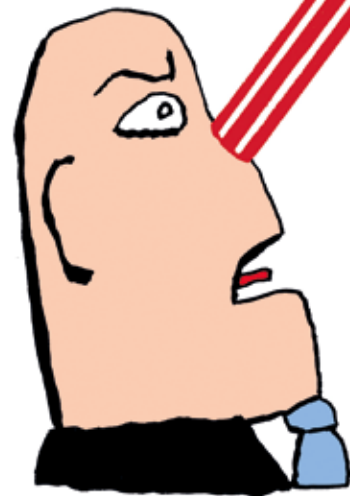
»I denne gruppe føler man ikke, at man har noget at skulle have sagt eller nogen ret til at sige noget. På den måde positionerer man sig selv som passive, ekskluderede borgere,« forklarer Gitte Sommer Harrits.

Eliten og vælgerne

En af forklaringerne på klasseskellet i politisk deltagelse skal findes i den professionalisering, der har fundet sted inden for det politiske system. Politik er med årene blevet mere teknisk og formaliseret, forklarer Gitte Sommer Harrits. Dette har været en selvforstærkende faktor i skabelsen af en politisk elite, som er fjern fra den generelle befolkning.

Gitte Sommer Harrits nævner arbejderpartierne som eksempler på, hvordan forholdet mellem elite og vælgere har rykket sig på tværs af de europæiske lande.

»I takt med at stadigt færre af arbejderpartierne opstillede politikere selv kommer fra arbejderbevægelsen, falder antallet af stemmer, de får fra arbejderklassen. Der er et mærkeligt forhold mellem de professionelle politikere, der rekrutteres fra et bestemt socialt lag og

så de vælgere, de skal repræsentere,« siger hun.

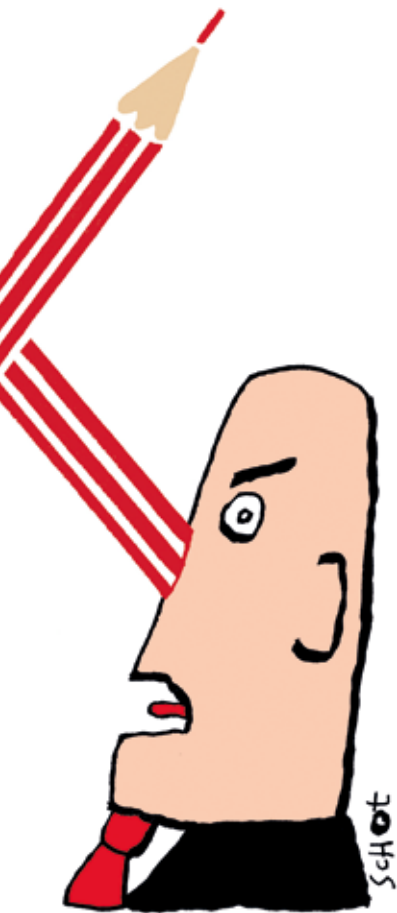
I stemmeboksen betyder det, at mange af de traditionelle arbejdervælgere i stedet sætter deres kryds ved partier, der formår at kommunikere bredere og gør op med den rationelle og formelle måde at argumentere og føre politik på.

Lavere til loftet

Det er ikke kun inden for det parlamentariske system, at denne professionalisering har fundet sted, forklarer Gitte Sommer Harrits. I 1980'erne opstod en deltagelsesbølge, hvor folk dannede forældrebestyrelser for skoler og daginstitutioner, ældreråd og brugerråd på det sociale område. Forsamlinger, som i høj grad var selvregulerende, og hvor selv de mindste bidrag til arbejdet havde betydning.

Efterhånden som disse forsamlinger udviklede sig, blev fremgangsmåden også mere professionel. Det betød, at der efterhånden blev lavere til loftet, hvilket var med til at udelukke folk, der tidligere havde deltaget aktivt i bevægelserne.

»Selv om der også var regler for valg i den lokale fagforeningsklub, så kunne man nok råbe lidt højere der, end man kan i en børnehavbestyrelse i dag. Det hele er blevet mere formaliseret og abstrakt i kraft af den professionalisering, der har fundet sted,« siger Gitte Sommer Harrits, der mener, at der dermed er gået noget tabt.

»Det at samle sig og organisere noget på egne vegne, næsten uanset hvad det handler om, er med til at lære folk om demokrati og medborgerskab. Det giver en følelse af at have indflydelse, men også en følelse af at være kvalificeret til at have indflydelse og ikke mindst en ret til at have det.«

Problemet for EU

Følelsen af ikke at være velkommen gælder også, når det kommer til EU. Undersøgelser viser, at jo længere væk debatten og de politiske beslutninger befinder sig, desto mindre relevant forekommer det for en stor del af vælgerne. Det er et problem på tværs af Europa, hvor andre lande dog er hårdere ramt, forklarer Gitte Sommer Harrits.

»Danmark har stadigvæk et forholdsvis aktivt medborgerskab sammenlignet med andre lande. Men der er stadigvæk forskel inden for det aktive medborgerskab,« siger hun.

Gitte Sommer Harrits ser dog ikke sig selv som fortaler for et deltagelsesdemokratiske ideal, hvor alle borgere skal være politisk aktive hele tiden.

»Men jeg tror, at legitimiteten af det politiske system er afhængig af, at mennesker i en eller anden grad føler sig repræsenterede og i stand til at få deres synspunkter igennem på demokratisk vis.

Det er muligvis også det, der er problemet for EU.« ♦

Politikerne er kommet ud af trit med befolkningen

I 3F mener 84 procent af medlemmerne, at politikerne har mistet følingen med almindelige danskeres bekymringer. Kommunikationschef Nicolai Kampmann efterlyser mere ærlighed i debatten og flere arbejdere i politik.

AF DITTE JUUL REDER

ARBEJDERSTEMMER. Er der nogen, der kommer for at tage mit job? Så konkret forholder 3F's medlemmer sig i debatten om EU og den frie bevægelighed for arbejdskraft. Men der er ikke nok håndfaste bud fra politikerne på, hvordan den konkurrence skal gøres fair. Det er måske forklaringen på, at 84 procent af fagforbundet 3F's medlemmer i en undersøgelse har svaret, at politikerne har mistet følingen med almindelige danskeres bekymringer og problemer. Men er det et udtryk for mistillid?

»I høj grad,« lyder vurderingen fra Nicolai Kampmann, der er kommunikationschef i fagforbundet.

»Vores medlemmer er bekymrede for, at andre vil tage deres arbejde, og det er ikke noget, der står højt i den politiske diskurs, hvor politikere for eksempel taler om, at vi skal have et større arbejdsudbud. Hvis politikere ikke imødekommer den bekymring, så får du mistilliden.«

Ærlighed efterlyses

Når tilliden til politikerne daler, så skader det fagbevægelsens muligheder for at udføre sit arbejde. Troen på at der kan findes politiske løsninger på samfundsplan på de problemer, den enkelte borger oplever, ligger dybt i fagbevægelsens DNA.

»Man skal bakke op om de demokratiske strukturer og have en dialog med de folkevalgte. Men ved valget i 2011 sagde blandt andre Socialdemokraterne én ting i valgkampen og gjorde noget andet bagefter. Det har sat sig hos vælgerne, tror jeg. I 2015 valgkampen lovede Lars Løkke en straks-opbrensning af asylansøgere. Det blev så til en straks-ændring af egen politik. Politikere skal lægge deres præmisser ærligt frem og så gøre det, man siger, at man vil gøre.«

Vil du selv mene, at I kan have tillid til politikerne?

»Det er vigtigt at sondre mellem at have tillid og at være enig eller uenig. Vi har tillid til vores politikere, og det prøver vi også at udvise i de her trepartsforhandlinger. Men fordi jeg nogle gange er

uenig politisk, betyder det ikke, at jeg ikke har tillid.«

Fælles ansvar

Der er ikke én forklaring på, hvorfor tilliden daler, mener Nicolai Kampmann. Men spørgsmålet er naturligvis, hvem der kan gøre noget ved det. Et sted, hvor Nicolai Kampmann selv mener, at 3F kan gøre en forskel, er ved at holde skarpt fokus på, hvordan debatten kører.

»Vi må tage et medansvar og besinde os på at diskutere vores uenigheder på et sagligt grundlag og ikke begynde at dæmonisere politikere, som vi er uenige med,« forklarer han og peger på, at politiske resultater kun kan opnås, hvis fagforeningerne bliver bedre i stand til at tale med alle fløje i dansk politik.

Hvad med EU?

Bekymringen for konkurrencen fra udenlandsk arbejdskraft bunder i EU's regulering af det fælles marked for arbejdskraft. Men er det noget, som 3F arbejder for at engagere medlemmerne i?

»Sikkert ikke nok. Men vores erfaring er, at EU som institution ikke optager dem så meget. Det er arbejdsmarkedet i Europa, der bekymrer dem rigtigt meget. Der, hvor fagforeninger er svage. Det skriver vi meget om, for det er noget, der bekymrer og optager vores medlemmer.« ♦

Ingen indflydelse til succesfulde borgerinitiativer

Det Europæiske Borgerinitiativ skulle gøre EU mere demokratisk, men har endnu ikke rystet et eneste lovforslag af sig. Kommissionen mangler vilje til at gennemføre borgerinitiativer, lyder kritikken.

AF AMALIE MERSH & DITTE LUNDE

FRUSTRATION. For at styrke EU's demokratiske legitimitet vedtog medlemslandene i 2012 Det Europæiske Borgerinitiativ i forbindelse med Lissabontraktaten. Folket skulle med en million underskrifter have muligheden for at stille lovforslag.

Som Borgerinitiativet ser ud nu, kan Kommissionen dog selv bestemme, om de vil handle på succesfulde initiativer. Det har de indtil videre ikke gjort, selvom tre initiativer er nået op på over en million underskrifter.

"Kommissionen mangler politiske nosser"

I 2013 afleverede bevægelsen Right2Water 1.884.790 underskrifter til Kommissionen.

Right2Water kæmper for, at adgang til vand skal være en menneskeret. Derfor vil de have EU til at lovgive imod privatisering af vandværker. Bag sig har de en række store fagforbund fra hele Europa.

De har nu sammen med EU-Parla-

mentet prøvet at få Kommissionen til at handle og fremsætte et lovforslag. Indtil videre uden held.

»Kommissionen mangler politiske nosser og politisk vilje til at handle,« siger Jan Willem Goudriaan som er næstformand i Right2Water.

»Det er meget let at drukne Det Europæiske Borgerinitiativ i bureaukrati. Hvis Kommissionen vil handle, så handler de. Og hvis de ikke vil, så gør de det ikke,« lyder hans konklusion.

Initiativer skal gøres bindende

For andre succesfulde borgerinitiativer er der heller ikke sket noget fra Kommissionens side. Det drejer sig blandt andet om Vivisection, der ønsker at udfase brugen af dyreforsøg, samt OneOfUs, der ser menneskelivet som ukrænkeligt og derfor vil forbyde forskning i stamceller.

ECI Campaign, der arbejder for borgernes demokratiske indflydelse, har udarbejdet en rapport i forbindelse med Borgerinitiativet. Her peger flere initia-

tivtagere på, at hvis Borgerinitiativet skal have en fremtid, skal det gøres bindende for Kommissionen at handle på succesfulde initiativer.

György Schöpflin, der er medlem af EU-Parlamentet for det ungarske parti Fidesz, ser også gerne, at Kommissionen tvinges til at handle på succesfulde initiativer. Han er hovedforhandler for en nyligt vedtaget resolution om Borgerinitiativet og er især bekymret for konsekvenserne af Kommissionens tilbageholdenhed.

»Hvis du afviser et initiativ, som faktisk har fået en million underskrifter, så skaber du en million euroskeptikere,« siger han.

Resolution uden krav

Den socialdemokratiske gruppe S&D ville dog ikke stemme for resolutionen, hvis den skulle tvinge Kommissionen til at fremsætte lovforslag i parlamentet.

György Schöpflin gik på kompromis, og EU-Parlamentet vedtog i stedet en resolution om Borgerinitiativet, der ikke

indeholder specifikke krav til Kommissionen.

I stedet opfordrer den blandt andet til at forbedre kendskabet til Det Europæiske Borgerinitiativ ved at finde penge i budgettet til reklamer i TV og radio.

Generalsekretær for ECI Campaign, Carsten Berg, kalder resolutionen ”tandløs”.

»Borgerinitiativet er i en afgørende tid, for hvis der ikke bliver gjort noget for at forbedre det, vil færre gøre brug af det,« siger han og peger på, at der kun er fem nye initiativer, som er blevet registreret i 2015.

Dårlig undskyldning

Lektor og EU-forsker ved CBS, Sine Nørholm Just, mener, at Borgerinitiativet kunne være en god måde for Kommissionen at gå i dialog med borgerne på.

»Når de afviser det hele, er borgerinitiativet i bedste fald ligegyldigt og i værste fald et irritationsmoment,« siger hun med henvisning til den frustration, som manglende handling kan lede til.

Hvis Kommissionen fortsætter med at ignorere succesfulde initiativer, vil de få endnu et problem, tilføjer Sine Nørholm Just.

»Det begynder at blive rigtig problematisk for dem at retfærdiggøre, at de holder fast i det her initiativ, og det ikke er andet end en dårlig undskyldning for manglende demokrati,« siger hun.

Sine Nørholm Just er spændt på,

hvordan initiativet vil blive kommunikeret uden nogen rigtige succes historier.

Hun mener dog alligevel, at Det Europæiske Borgerinitiativ er for ungt til, at man kan tale om en generel politisk vilje i Kommissionen.

Afviste kæmper stadig

Flere initiativer bliver afvist ved selve registreringen, fordi Kommissionen vurderer, at forslaget ligger uden for rammerne af dens beføjelser. Det er flere initiativer dog ikke enige i. Fem af dem har derfor lagt sag an mod Kommissionen.

En af dem er Stop TTIP, som vil bremse forhandlingerne mellem USA og EU om den transatlantiske frihandelsaftale. De besluttede sig derfor for at køre et selvorganiseret borgerinitiativ.

Et år senere afleverede de 3,2 millioner underskrifter til Kommissionen, og det er derfor det initiativ, der har samlet flest underskrifter.

»Vi fandt ud af, at Domstolen er kronisk overbelastet med sager, og det tager meget lang tid for dem at komme frem til en beslutning. Især for borgerinitiativer,« siger Michael Efler, som er koordinator for Stop TTIP.

Folkene bag Stop TTIP blev overraskede over, at de ikke kunne bryde ind i forhandlinger. De fik at vide, at et borgerinitiativ skal være et forslag til ny lovgivning. Det må altså ikke ændre i eksisterende lovgivning.

»Et af de borgerinitiativer, der blev re-

gistreret, hedder ”Ophævelse af traktaten mellem EU og Schweiz”. Men vi må ikke stoppe de igangværende forhandlinger om TTIP,« siger Michael Efler om baggrunden for sagsanlægget.

Fremtidens Borgerinitiativ

György Schöpflin mener, at Kommissionen selv er klar over, at Borgerinitiativet ikke er en bragende succes. Det er dog ikke noget, som Kommissionen selv vil anerkende.

»Det faktum, at flere initiativer allerede har nået en million underskrifter og modtaget politisk respons, viser, at Det Europæiske Borgerinitiativ virker. Det er et nyt værktøj, men det er allerede fuldt ud funktionelt,« siger Natasha Bertaud, som er talsperson i Europa Kommissionen.

Hun vil dog ikke svare på yderligere spørgsmål.

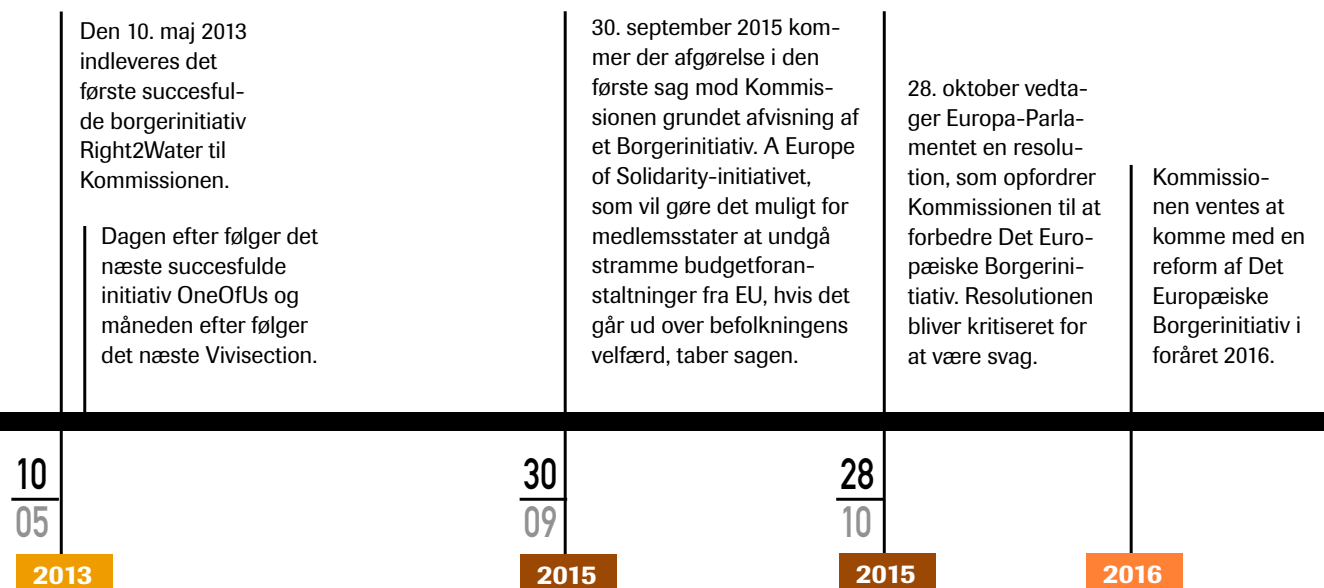
Michael Efler fra Stop TTIP synes, at Det Europæiske Borgerinitiativ er meget tæt på at være en fiasko. Han efterspørger en reform af projektet.

»For at være ærlig, så tror jeg ikke på, at det vil udvikle sig til et instrument, hvor man kan ændre noget politisk,« siger han.

György Schöpflin tror til gengæld, at der er nye tider på vej for Det Europæiske Borgerinitiativ.

»Man bliver nødt til at være optimistisk i den her branche,« siger han.

Den 20. april i år afholder Kommissionen en konference, hvor Det Europæiske Borgerinitiativ er på dagsordenen. ♦

Forberedelse af EU-skat holdes skjult for borgernes eget bedste

Det er i borgernes og i medlemslandenes interesse ikke at vide, hvordan forslag om en direkte EU-skat udvikler sig. Åbenhed om processen vil føre til en dårligere beslutning, forklarer EU-Kommissionen.

AF STAFFAN DAHLLÖF

GENNEMSIGTIGHED. En arbejdsgruppe under ledelse af den tidligere kommissær Mario Monti har siden februar 2014 haft til opgave at se på finansieringen af EU's budget.

Formålet er at bane vejen for en mulig overgang til en direkte EU-skat, for eksempel ved en fast procentdel af momsen. EU har som organisation ingen ret til at indkræve skat af borgere eller virksomheder. I dag finansieres størstedelen af budgettet ved, at medlemslandene betaler ind til den fælles kasse i forhold til, hvor rige de er. Rigdommen måles i landenes bruttonationalindkomst og momsunderlag – hvor mange penge der omsættes i den officielle økonomi. Den ordning har Mario Monti's "Højniveau-gruppe om egne ressourcer" til opgave at kigge nærmere på.

Hvordan arbejdet skrider frem, kan vi dog ikke rigtigt vide.

Det er det heller ikke meningen, at vi skal.

Politisk følsomt og kontroversielt

NOTAT har søgt om aktindsigt i Monti-gruppens arbejde.

Nogle dokumenter er blevet frigivet, blandt dem rapporter som gruppen har fået lavet eller har læst som baggrund for deres kommende forslag.

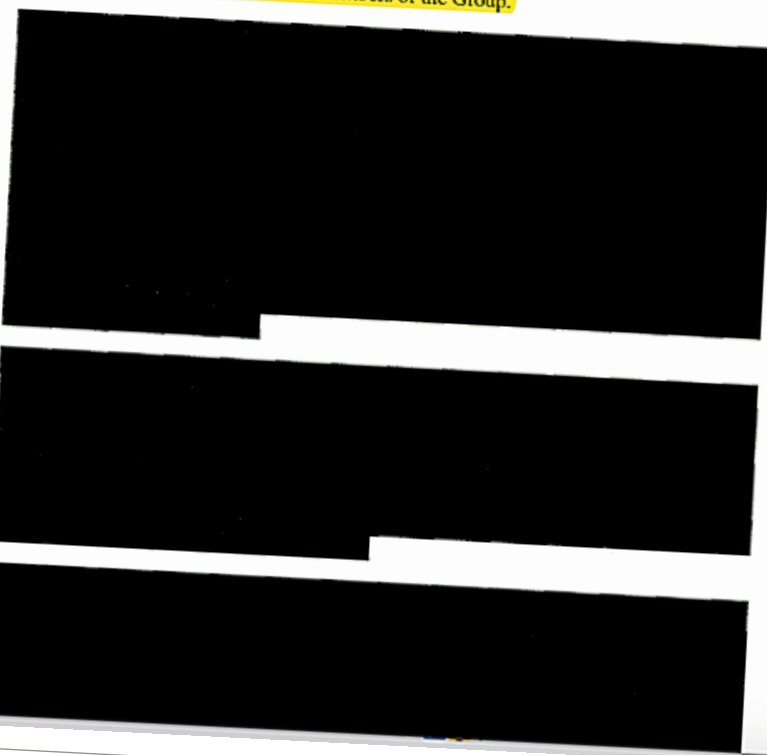
Men dokumenter, som kunne vise, hvad arbejdsgruppen ræsonnerer sig frem til, og hvilke argumenter der bliver brugt, var overstreget med sort (se illustration).

Denne beslutning blev truffet af Kommissionens daværende generalsekretær, Catherine Day, som i dag er særlig rådgiver for kommissionsformand Jean-Claude Juncker.

Det er generalsekretæren, der tager stilling til ansøgninger om aktindsigt, som er blevet afvist på et lavere niveau i Kommissionen.

As far as the prospects for reform are concerned, Professor Begg considers that the first necessary element is to thoroughly explain the necessity for reform, given that the present system has functioned well technically until now. The weaknesses of the system are however well known as well, notably the lack of autonomy of the EU budget stemming from the large share of the GNI-based OR (the poison of the 'juste retour'), and the lack of visibility and transparency for citizens. Addressing these issues would justify a reform of the system and the move towards more genuine OR. He suggests two basic preconditions, the first that any new OR should remain overall fiscally neutral by replacing national taxes rather than adding a new one (political acceptance), the second to define and decide on relevant criteria for resources and to score candidate resources on that basis. Although this seems like a rather mechanical exercise, and the result is likely to be that there is 'no ideal candidate' it is essential to develop solid justifications for candidate resources and allows for unjustified objections to be confronted.

A debate then follows between the members of the Group.

Et af fem udleverede referater fra arbejdsgruppens møder, hvor de centrale oplysninger om arbejdsgruppens diskussion er overmalet med sort.

Begrundelsen for ikke at udlevere de centrale oplysninger var, at spørgsmålet om en direkte EU-skat er "politisk følsomt og kontroversielt". Hvis indholdet blev kendt, ville det true den fortsatte proces og det endelige resultat.

Maskineriet har behov for ro

Kommissionens argumentation går ud på, at kommende forslag om en ny måde at finansiere EU's budget på risikerer at gå i vasken, hvis det bliver kendt i forvejen,

hvad den særlige arbejdsgruppe pønser på.

Hvis Kommissionen beslutter sig for, at gruppens arbejde skal udmøntes i konkrete beslutningsforslag, vil det i sagens natur blive offentligt. Men i den følsomme opstartsfasen har embedsapparatet brug for at holde kortene tæt på kroppen.

Behovet for mørklægning gælder dog ikke kun over for borgerne, som menes at være skeptiske på forhånd i forhold til enhver tanke om en EU-skat.

Mørklægningen gælder også over for medlemslandenes egne regeringer.

Kommissionen forklarer:

"Fordi analysen af medlemslandenes bidrag til budgettet, som det fungerer i dag, er lavet uden om landenes medvirken, foreligger der "en reel og ikke hypotetisk risiko for, at åbenhed ville true den gensidige tillid mellem medlemslandene og EU's institutioner".

Interesse i ikke at vide

Lidt groft sagt: Medlemslandene kan blive godt gale i skralden, hvis de får vide, hvordan Kommissionen regner på deres bidrag til det fælles budget.

Derudover mener Kommissionens generalsekretær, at vi som borgere har to

modsatrettede interesser om åbenhed.

Vi har som borgere en interesse i, og rent faktisk en ret til, at følge og forstå beslutningsprocessen i EU.

Denne ret er nedfældet i reglerne om aktindsigt i EU's institutioner, en forordning fra 2001.

Men, forklarede Kommissionens daværende generalsekretær, vi har som EU-borgere også en interesse i ikke at vide, hvad der foregår.

Catherine Day skrev i sit afslag på aktindsigt:

"Selvom jeg kan forstå, at offentligheden har en interesse i at følge beslutningsprocessen om egne ressourcer (EU-skat - red.), kan jeg ikke se, at den interesse vejer tungere end offentlighedens interesse i at beskytte den beslutningsproces, som er knyttet til Højniveaugruppens arbejde."

Anke for egne penge

Borgernes interesse i ikke at vide, hvad

der foregår, er baseret på en undtagelse i EU's regler for aktindsigt.

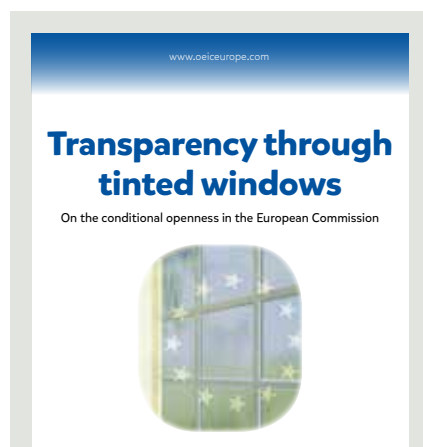
I undtagelsen (artikel 4.3) står, at der gives afslag på aktindsigt (...) "hvis udbredelse vil være til alvorlig skade for institutionens beslutningsproces, med mindre der er en mere tungtvejende offentlig interesse i udbredelse af dokumentet."

Undtagelsen har altså en juridisk grund. At det ligefrem er i borgernes interesse, at denne undtagelse bliver brugt, er Kommissionens udlægning af sagen.

Ganske vist kan et afslag på aktindsigt prøves ved EU-Domstolen, som i flere tilfælde har dømt til fordel for åbenhed.

Men en retslig prøvning kan tage flere år og koster i advokathonorar. Taberen af en retssag kan også komme til at betale modpartens omkostninger.

Forsøgene på at få indblik i arbejdet med en direkte EU-skat sluttede derfor med Kommissionens afslag. Højniveaugruppens officielle konklusioner vil blive fremlagt senere i år. ♦

Gennemsigtighed gennem tonede ruder

Arbejdet med en direkte EU-skat er en af tre eksempler på, hvordan reglerne for aktindsigt fungerer i EU-Kommissionen. Eksemplerne indgår i en rapport skrevet af NOTATs medarbejdere og publiceret af tænketanken OEIC (Organization for European Interstate Cooperation).

De to andre eksempler handler om EU's forhold til Saudi Arabien og om muligheden for at få adgang til kommissionsformand Junckers korrespondance.

Ud over de tre eksempler omhandler rapporten lovgivningen på området, statistik over hvordan de gældende regler bliver brugt og en vejledning til, hvordan man selv søger aktindsigt.

Rapporten er skrevet og udgivet på svensk ("Insyn genom tonade rutor") og oversat til engelsk ("Transparency through tinted windows"). De to versioner kan downloades på oeiceurope.com og på notat.dk

Figure 8. Making visible the VAT accruing to the EU budget.

Item	Amount
2 P. Margherita	14.90
1 Peroni Small	3.75
1 Coke	2.30
SUBTOTAL:	20.95
Terminal B	
TOTAL:	£20.95
Sales-VAT	17.46
VAT Rate	20.00%
VAT Amt	3.49
Total	20.95
EU Budget	[1.00%] [0.17]
Food excl Set Menus	14.90
Drink excl Set Menus	6.05

Last Served 02/02/2014 20:07:26

Tips & Gratuities are discretionary except for groups of 8 or more where an optional service charge of 10% has been added.

And everyday you could win a free meal for 2

Sådan kan en direkte EU-skat komme på bar-regningen. Det fiktive eksempel er hentet fra rapporten "Financing the EU-budget" - et af de baggrundsdokumenter, som arbejdsgruppen har diskuteret, og som Kommissionen har indvilget i at udlevere. Til gengæld måtte vi ikke se, hvad arbejdsgruppen mener om eksemplet med 1 procent EU-moms direkte til Bruxelles.

Medierne har et medansvar for at opbygge tillid

Medierne har et særligt ansvar for at modarbejde sensationsjournalistik og overfladisk behandling af politiske emner, mener chefredaktør. EU-journalister kan desuden lære af lokalmedierne, som dog også har et ansvar for EU-formidlingen.

AF DITTE JUUL REDER

PRESSEN. Hvor i systemet af politikere, medier og borgere er kæden hoppet af og mistilliden opstået? Det har NOTAT forhørt sig om hos Troels Mylenberg, som er ansvarshavende chefredaktør på Fyns Amts Avis. Ifølge ham er det ikke helt så enkelt at svare på. Der er nemlig flere aktører i spillet, og ansvaret kan ikke placeres ét sted.

»Jeg tror, at det er et flersidet ansvar. Både medier og politikere har et ansvar for det,« siger han.

Det er ikke kun politikerne, der har et blakket ry. Spørger man danskerne, er journalister næsten lige så slemme. Men det er muligvis ikke helt tilfældigt.

»Medieudviklingen, brugen af sociale medier og kommunikationsformen, som er meget tabloidiseret, betyder, at politikere og journalister opfattes, som om de har gang i en form for lukket fest,« siger chefredaktøren.

Eftertanke og omtanke

Troels Mylenberg mener, at medierne har et ansvar for at modarbejde tendensen til sensationshistorier og overfladisk behandling af politiske emner.

»Vi skal forbedre eftertanken, omtanken og skabe plads til, at politikerne kan udtale sig nuanceret. Vi skal sikre, at debatter ikke bare handler om at finde dem, der er mest uenige. At man ikke bare skal mene noget, man skal også vide noget – det gælder også politikere.«

Han tilføjer, at der såmænd findes god journalistik. Det kræver blot, at man er villig til at betale for det. På nuværende tidspunkt er der mange, der foretrækker gratis nyheder på internettet.

Flere følelser, tak

Det skorter ikke på journalister på Christiansborg. I hvert fald ikke hvis man sammenligner med journaliststanden i Bruxelles.

Antallet af journalister i Bruxelles er rekordlavt: Kun omkring 10 danske journalister arbejder fast i den europæiske hovedstad, mens omtrent 180 journalister har deres daglige gang på Christiansborg. Men det er ikke kun antallet, der betyder noget. Det afgørende er, ifølge Mylenberg, måden stoffet behandles på i medierne.

»Der mangler kød og blod i EU-dækningen. Der mangler begejstring i EU-politikken, og der mangler følelser. Ikke nødvendigvis som på Christiansborg, hvor følelser har overtaget al fornuft, men en smule mere ville være gavnligt for mediernes vilje til at dække det.«

Ser man det fra mediernes perspektiv, er EU langt væk fra den danske offentlighed, forklarer Troels Mylenberg.

»Det er vanskeligt at dække, fordi der ikke er en fælles, europæisk offentlighed. Politikerne og systemet er så langt fra offentligheden, at det ikke opfattes som åbent og tillidsvækkende.«

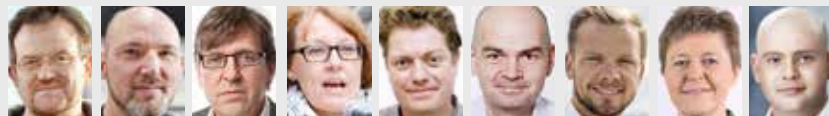
EU-journalistikkens fravær og nærvær

Som ansvarshavende redaktør for Fyns Amts Avis har Troels Mylenberg erfaring med lokaljournalistikken i Danmark. Den har også et ansvar for EU-formidlingen, mener han. EU-journalistikken kan dog også med fordel benytte sig af nogle af lokaljournalistikkens træk.

»EU-stof gøres kun relevant ved at gøre det nærværende. Derfor kan man have en historie med udgangspunkt i Frankrig, som er vigtig for folk på Langeland,« siger han og fortsætter.

»De strukturer er vi måske ikke gode nok til at indse. Især fordi vi tror, at det skal være nationalt relevant. Det behøver det ikke at være for at være interessevækkende for den enkelte borger.« ♦

Hvorfor smuldrer vores tillid til politikere?

Høring med eksperter og politikere. **Lørdag den 2. april kl. 13.00-16.30.** Landstingssalen på Christiansborg, Kbh. Besøgsindgangen.

Vi diskuterer årsagerne og løsninger på, hvad der skal til for at genskabe tilliden? Forfatter **Lars Olsen** og **Rasmus Nørlem Sørensen** interviewer forskerne **Jørgen Goul Andersen** og **Gitte Sommer Harrits**, kommentatoren **Troels Mylenberg**, kommunikationschef **Nicolai Kampmann** (3F), samt politikerne **Peter Hummelgaard** (S), **Josephine Fock** (Alt) og **Jakob Engel-Schmidt** (V).

Pris: 100 kr, 50 kr. for studerende, gratis for NOTAT-abonnenter.

DEO Tlf. 70 26 36 66 DEO er støttet af EuropaNævnet
EU-debat – mere spændende – mindre fastlåst

TILMELD DIG PÅ **deo.dk**

Rejs med DEO

Det er som en slags højskole på hjul, hvor vi bliver klogere på EU, og de lande vi er i EU sammen med.

8 dages rejse gennem tre fascinerende og vidt forskellige hovedstæder

ESTLAND, LETLAND OG LITAUEN

Forårstur den 6-13. maj, sensommertur den 2-9. september 2016
Bliv klogere på de tre baltiske lande, deres historie, samfund, økonomi og politik. Vi møder lokale folk, og der bliver foredrag i bussen, guidede byvandring og tid på egen hånd i de tre smukke hovedstæder.
Pris: 6.800 kr.

9 dages rejse med natur, historie, kultur og politik i Polen og Litauen

MAZURIEN - få ledige pladser

16-24. september 2016
I det nordlige Polen oplever vi rig natur i det Mazuriske Søområde, ridderborgen Malbork, Hitlers Ulveskansen, historiske Gdansk og Solidaritetsmuseet. Hjem via Vilnius i Litauen. Smukke sejladser og oplæg om Polen og Litauen undervejs.
Pris: 6.980 kr.

5 dages rejse med politik, historie, vin og EU

STRASBOURG OG ALSACE

1-5. oktober 2016
Oplev EU og det smukke Alsace. Vi besøger EU-Parlamentet og Europarådet, oplever den historiske by Strasbourg, borgen Haut Koenigsbourg og kører ad den smukke vinroute med besøg hos vinbønder og den ældste vinby i Alsace.
Pris: 3.800 kr.

3 dages rejse til EU's magtcentrum med debat, politik og kultur

BRUXELLES OG EU

Afgange: 5. og 26. november 2016
Vi bliver klogere på EU, besøger de forskellige institutioner og oplever stemningen i EU's hovedstad.
Pris: 1.980 kr.

LÆS MERE PÅ **deo.dk**

DEO Tlf. 70 26 36 66 Medlem af Rejsegarantifonden
EU-debat - mere spændende - mindre fastlåst

SKOVMANDS NOTATER

Forhandlingerne om TTIP er stadig mørkelagt

I to et halvt år har EU-Kommissionen forhandlet med USA om den såkaldte frihandelsaftale TTIP. Men indtil nu har forhandlingerne været hemmelige. Det oplyser dagbladet Information den 23. februar i artiklen "For 12. gang: TTIP-forhandling bag lukkede døre".

De eneste, der har kunnet få noget at vide, er politikerne i de enkelte landes parlamenter, herunder Folketinget. De kan i særlige læserum få adgang til de hemmelige papirer. Men de må ikke kopiere dem, og de forpligter sig til ikke at fortælle nogen, hvad de har set.

Det nok største problem ved aftalen er, at den vil oprette særlige voldgifter - ISDS-tribunaler, hvor virksomheder kan klage over den behandling, de får af nationale myndigheder. Det kritiseres ifølge bladet af det tyske dommerforbund, der mener, at de nationale domstole udmærket kan klare opgaven.

EU har også været tilbageholdende med at indføre nye regler, som USA kan være imod. Det gælder blandt andet stof-fet glyfosat - roundup - som mistænkes for at kunne fremkalde kræft. Det har længe været planlagt at forbyde stoffet, men EU vil nu udskyde denne afgørelse med 15 år, oplyser Der Spiegel den 5. marts i artiklen "Alles für TTIP".

Kina får bedre vilkår i EU

EU har igennem årene arbejdet hårdt for at forhindre billige kinesiske varer i at komme ind i EU. Hele 52 typer af produkter har fået pålagt gigantiske toldsatser, oplyser Der Spiegel i artiklen "Einstürzen der Zollmauern" den 27. februar 2016.

EU har hævdet, at kineserne bedriver »dumping«, det vil sige sælger varerne til en lavere pris i EU end i Kina. Men det kan ikke fortsætte, oplyser bladet. Om kort tid vil Kina nemlig få status af markedsøkonomi, og så skal EU kunne fremføre reelle beviser på, at dumping finder sted. Og det vil ofte være umuligt.

EU skønner, at denne ændring vil koste 56.000 arbejdspladser i Tyskland og 66.000 i Italien.

Forfattere og forlag trues af EU-forslag

Hvis det står til EU-Kommissionen, vil forfattere og forlag miste indtægter. Det siger direktøren for Danske Forlag, Christine Bødtcher-Hansen ifølge fagbladet Bogmarkedet fra den 18. februar i artiklen "Danske Forlag: EU-udspil om ophavsret kan få alvorlige konsekvenser".

Direktøren er bekymret over, at Kommissionen vil sikre skoler og højere læreanstalter mulighed for at kopiere bøger digitalt over grænserne, ligesom man vil give studerende digital adgang til de forskellige EU-landes universitetsbiblioteker.

Hun mener, at det vil udhule ophavsretten og dermed de indtægter, der går til Copydan, og som deles mellem forfattere og forlag.

Krav om udlevering af EU's papirer om skatteaftaler

I 1998 nedsatte EU's Ministerråd et udvalg, der skulle holde øje med, om de enkelte EU-lande beskatter virksomheder ens. Udvalget har dog ikke været særlig effektivt. I hvert fald gjorde det ikke noget ved de muligheder, som især Luxembourg har givet for at snyde i skat. Og Kommissionen nægter at udlevere referater fra udvalgets over 40 møder.

Nu vil GUE/NGL-gruppen i Parlamentet gøre noget ved sagen. Gruppen, der som medlem har Folkebevægelsen mod EU, vil få EU-Domstolen til at kræve, at dokumenterne udleveres. Det oplyser Politiken den 20. januar i artiklen "Kamp i EU om skjulte skattepapirer".

Benzinafgifter skal hjælpe flygtninge

Den tyske finansminister, Wolfgang Schäuble, foreslår nu, at EU-landene indfører en fælles ekstra afgift på benzin for at skaffe penge til udgifterne ved de mange flygtninge, der i øjeblikket strømmer til EU-landene. Det oplyser Der Spiegel den 30. januar i artiklen "Neue Spritsteuer für alle".

Schäuble gør opmærksom på, at olien og dermed benzinen er usædvanlig billig i øjeblikket, og at den ekstra afgift derfor ikke vil belaste landene.

Notaterne kan i uddybet form læses på www.notat.dk under de samme overskrifter

THE EUROPEAN UNION SONGBOOK

„Έχουν δικαίωμα να μη ζητηθεί οικονομική στήριξη από την Ευρωπαϊκή Ένωση; Θα φάνταζε στον νεοφιλήλιμο της όλης προσπάθειας. Τέτοιο εκχέρισμα προερχόμενο από την βάση είναι σενάριο ευχάριστο και ενθαρρυντικό. Ελπίζω το ανθολόγιο να συνοδεύεται από ηχογραφημένες εκτελέσεις των τραγουδιών, μιας εγώ και πολλοί κάτοχοι είμαστε παρέρχονοι να ακούσουμε τα τραγούδια στις αυθεντικές τους εκτελέσεις.“
— Δητ Βλασεσκας, πρόηνυ επήροπος της

EU skal reddes med sang

Ny sangbog skal udbrede kendskabet til nationale sangskatte på tværs af EU's sprogbarrierer. Tidligere dansk miljøkommissær glæder sig til udgivelsen på flydende græsk.

AF PETER RIDDESBORG,
BAGSIDEPRÆDIKANT

ΜΟΥΣΙΚΗ. »Let's sing together!« lyder den glade opfordring på hjemmesiden fra folkene bag The European Union Songbook. Et initiativ med formålet at udvikle en fælles sangbog med bidrag fra sangskatte på tværs af EU's medlemslande. På hjemmesiden kan folk stemme om hvilke sange fra deres nationale sangkatalog, der skal med i sangbogen.

I første udgave vil alle sange blive suppleret af en engelsk oversættelse. Planen er dog, at sangene på sigt skal oversættes til yderligere 22 sprog, så venner på tværs af EU's sproggrænser kan gå arm i arm og skråle med på de samme sange på hvert deres modersmål.

Fra den danske sangskat er det på nuværende tidspunkt sange som Lars Lilholts "Kald det kærlighed", som borgere i andre EU-lande risikerer at skulle synge, når bogen udkommer.

NOTAT synger med

På forsiden af hjemmesiden for The European Songbook står et citat på græsk, hvor tidligere miljøkommissær, Ritt Bjerregaard, ifølge Google Translate, glæder sig til at høre sangene i deres oprindelige udgaver.

På NOTAT-redaktionen synes vi også, at sangbogen er et glimrende initiativ. Siden vi stiftede bekendtskab med projektet, har vi derfor startet alle morgenmøder med at synge en af de sange, der deltager i konkurrencen fra de andre EU-lande.

I øjeblikket (det vil sige for længe siden, når du læser dette blad), er det de baltiske landes sange, vi er i gang med. Her er favoritten indtil videre den lettiske sang "Baltā dziesma" (som i øvrigt findes i en glimrende karaoke-udgave på Youtube). Et kvalificeret mindretal mener dog, at det er sangen "Tik un tā" fra samme land, der bør garanteres en plads i den fælleseuropæiske sangbog.

Ny DEO-duo på plads

Sangbogen kommer til at indeholde seks kategorier af sange. Henholdsvis kærligheds-sange, sange om naturen og årstiderne, sange om frihed og fred, folkesange, børnesange og sange om tro. I sidstnævnte kategori har bagsideprædikanten i øvrigt selv nomineret Poul Henningsen og Kai Normann Andersens smukke vise "I dit korte liv", som blev opført for første gang af Liva Weel under Dagmar Revyen i 1941.

Første udgave af sangbogen udkommer efter planen på Europa-dagen den 9. maj 2016. I den forbindelse afholder DEO 28 te-

Hvorfor falder tilliden til politikerne?

Mandag den 11. april kl. 17.00-18.30.
Store sal, DOKK1, Aarhus C

Er det på grund af brudte løfter og møgsager, som statsministeren mente i nytårstalen. Eller er det noget større? Er det utryghed og en uenighed med den førte krisepolitik? Er det manglende tillid til, at politikerne kan løse de store samfundsproblemer? Gælder det både nationalt og i forhold til EU? Og hvad skal der så til for at genskabe tilliden?

Sekretariatsleder **Rasmus Nørlem Sørensen**, DEO og lektor **Gitte Sommer Harrits**, Aarhus Universitet lægger op til debat.

Arrangør: DOKK1 og Oplysningsforbundet DEO
Pris: 50 kr., 20 kr. for studerende, gratis for medlemmer af DEO.

TILMELD DIG PÅ **deo.dk**
DEO er støttet af EuropaNævnet
EU-debat – mere spændende – mindre fastlåst

maaftener med sange fra hvert medlemsland, hvor Morten Messerschmidt og Magrete Auken synger duet.

Læs mere om sangbogen og stem på dine favoritter på eu-songbook.org. ♦